

A magyar állam lelki beteg, de senki sem veszi észre

2007. május 31. csütörtök, 08:31

Az állam problémájára, a visszatérő pénzügyi gondokra van megoldás. A kiút megtalálásához azonban fel kell állítani a megfelelő diagnózist - mondta Csaba László, a CEU professzora a CEBC konferenciáján. Annak hiányában ugyanis teljesen felesleges reformokat tervezetni. Mfor.hu tudósítás.

A pillangó meglebegtette a szárnyát

Tudja valaki, mi baja van a betegnek? (Mfor-montázs)

Olyan időszakban élünk, amikor időszerű a pillangó effektusról beszélni - fogalmazott Csaba László közgazdász, a Közép-Európai Egyetem (CEU) professzora szerdán a CEBC által szervezett XIII. vezérigazgatói konferencián, amelyet a "pillangó effektus" jegyében hirdettek meg. "Ez azt jelenti, hogy ha látszólag semmi sem változik, akkor fognak igazán megváltozni a dolgok" - tette hozzá Csaba László.

A professzor több szempontból vázolta a magyar gazdaság és a kormány állapotát, a kiutat és a legvalószínűbb következményeket. Szerinte a kormányzati politika vezérelve most a rögtönzés, ami mellesleg igencsak felerősítheti a pillangó effektust.

Félig azért tele van a pohár

Ami a kormány első egy évét illeti, tipikusan a félig teli vagy félig üres pohár példájával állunk szemben Csaba László szerint. Félig tele van a pohár, hiszen elkerültük a pénzügyi katasztrófát, hihetőek a makro számok és valamelyest csökken az államháztartás hiánya - a valós hiány tekintetében (tehát az önkormányzatok hiányával együtt) most épp ott tartunk, mint 15 évvel ezelőtt.

A pillangó-effektus

A társadalomtudományok sokat várnak a káoszelmélettől, ezen belül a pillangó-effektus néven elhíresült elképzelésről. Eszerint ha Pekingben egy pillangó meglebegteti a szárnyát, akkor New Yorkban tornádó keletkezhet. A társadalomban személyes faktorok, események gyakran hatalmas hatásokat válthatnak ki a későbbi fejlődés folyamán. Kleopátra orra például megváltoztatta a világtörténelmet, Rooseveltnél pedig Jaltában betegsége akadályozta meg abban, hogy erős hangon tárgyaljon Sztálinnal, és ezzel egy fél évszázadra megpecsételte százmillió európai sorsát. A társadalom hatalmi központjában sokszor a legkisebb változások is kihatnak a perifériára - egészen a forradalomig.

Persze mit is jelent ez a javulás? Az egyszeri intézkedéseknek köszönhetően, az infláció elengedésével, a közterhek növelésével növekedtek a bevételek. Azt azonban nem lehet tudni, honnan lesz majd többletbevétel jövőre vagy két év múlva.

Nem tudni, mi lesz jövőre

Az inflációt nem lehet tovább engedni, különben az afrikai országok átlagos inflációs szintjére jutunk (ami tíz százalék). A közterhek további emeléséről pedig egyszerűen nem is lehet beszélni, hiszen az újraelosztás mértéke már most is három százalékponttal magasabb, mint az uniós átlag.

Semmi megnyugtató dolgot nem tartogat a foglalkoztatási és a munkanélküliségi ráta alakulása, valamint a beruházások változása sem. Az idén és jövőre csökkenni fog az amúgy is gyatra foglalkoztatottsági ráta (ami jelenleg 57 százalék), és 2011-ig biztosan nem fog javulni.

A kormány ugyanis ettől az időponttól számít növekedésre, vagyis korábban semmi korrekciót nem tervez négy éven át.

Ami a munkanélküliségi rátát illeti, bár valaha még 5,6 százalékon állt, mára - az uniós átlagot is meghaladva - 7,8 százalékra nőtt.

A beruházások összérteke idén biztosan csökkenni fog, és csak azért nem fordult negatívba már korábban, mert az autópálya-építések erőteljesen megdobták a rátát. A háztartások beruházásai egyébként már évek óta csökkennek.

Az állam túlsúlyos, de nem vesz róla tudomást. Miért nincsenek valódi reformok?

Feneketlen zsákok: ellátórendszerek

2010-től emelkedhet itthon a nyugdíjkorhatár

Tömegével buknak le az egészségügy potyautasai

További cikkek

Ma már egyáltalán nem tudni, hogy 2010 és 2015 között pontosan mikor vezethetik be eurót. Ezzel csak az a gond - mondta Csaba László -. hogy luxus fenntartani ezt a viszonyt. Az árfolyamingadozások, a kamatmozgások miatt ezt a kicsi és nyitott gazdaságot a legsérülékenyebbek közé sorolják a szakértők, oda, ahová például Argentína is tartozik.

Van-e kiút? Az mindig van, mindössze két elem hiányzik az eléréséhez - szögezte le a professzor. Egyrészt fel kellene állítani a diagnózist, másrészt párbeszéd formájában meg kell fogalmazni a legnagyobb problémákat, vagyis együtt kell működni. Ha egyik sincs meg, akkor tervezni lehet, de bevezetni nem.

Csak a lényegtelen elemek maradnak

Mivel jelenleg teljesen hiányzik az egyetértés, a reformok sem vihetők végig teljesen. Emiatt minden területen a legkevésbé fontos dolgokat vezetik csak be, a lényeges lépések elmaradnak. Így például a felsőoktatás reformja helyett pusztán a tandíj bevezetésére szorítkoznak - ami persze kell, de egyedül az a pár tízezer forint nem fogja megoldani a problémákat.

Ha pedig csak ezeket a lényegtelen lépéseket teszi meg a kormány, akkor ismét túl fog költekezni, ami miatt újabb pluszbevételekre kell szert tenni és újabb költségcsökkentő intézkedéseket szükséges bevezetni. Ez pedig ismét ahhoz a rögtönző politikához vezet majd, amit most is folytat a kormány.

Az állam lelki beteg

A jelek tehát arra utalnak, hogy a gazdaság működik, az állam viszont nem. A kormány mindent jól csinál, kivéve azt, ami a dolga - fogalmazott a professzor. Szerinte például kérdéses a jogrend és gyatra a pénzügyi egyensúly. Utóbbi azt jelenti, hogy az állam saját magát sem képes eltartani: hiszen a gazdaság növekszik, az állam bevételei viszont nem emelkednek ilyen arányban.

A magyar állam pillanatnyilag több sebből vérzik. Egyrészt lelki beteg, hiszen abban sincs megegyezés állami szinten, hogy mi a közjó. Emellett túlsúlyos és nem hatékony, harmadrészt pedig kisebb-nagyobb érdekcsoportok fogja - állította fel a diagnózist Csaba László.

F. Szabó Emese